

СУНЦЕ ЋЕ НАС СВЕ ОГРЕЈАТИ

Избор из српске народне књижевности

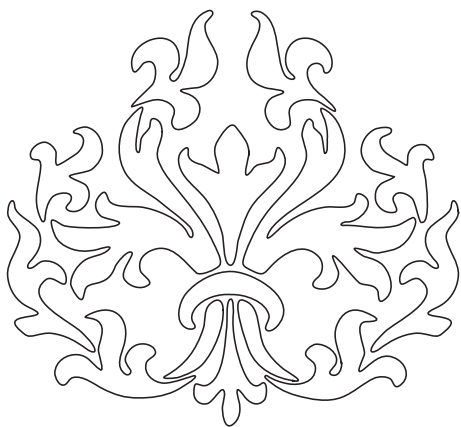
српске народне приповетке, новеле и бајке, српске народне неисторијске песме и песме о Немањићима и Мрњавчевићима, српске народне митолошке песме, српске народне обредне песме (коледарске и божићне, лазаричке, ђурђевске и спасовске, краљичке, ивањске и додолске)

друго издање

Нови Сад, 2018.

СРПСКЕ НАРОДНЕ ПРИПОВЕТКЕ

ПРИПОВЕТКЕ О ЕРИ

ЕРО И КАДИЈА

Чувао Еро кадијина говеда, па имао и своју једну краву, те ишла с кадијаним говедима. Једанпут се догоди те се пободе кадијана крава с Ерином, па Ерина крава убоде кадијину на мјесто. Онда Еро брже-боље отрчи кадији:

- Честити ефендија, твоја крава убола моју краву.
- Па, ко је крив, море, је ли је ко наћерао?
- Није нико, него се проболеле саме.
- Е вала, море, марви нема суда.

Онда Еро:

– Ама, чујеш ли ти, ефендија, што ја кажем: моја крава убола твоју краву!

–А, а, море, стани да погледам у ћитап.

А Еро те за руку:

– Нећеш, бог и божја вјера! Кад нијеси гледао мојој у ћитап, е нећеш ни твојој.

ЕРО С ОНОГА СВИЈЕТА

Копео турчин с Туркињом кукурузе, па на подне отиде Турчин да напоји коња, а Туркиња остане одмарајући у хладу. Утом удари однекуд Еро:

– Помоз бог, кадо!

– Бог ти помогао, кмете! А одакле си ти, кмете?

– Ја сам, кадо, с онога свијета.

– Је ли, бога ти, а нијеси ли виђео тамо мога Мују, који је умро прије неколико мјесеци?

– О, како га не бих виђео! Он је мој први комшија.

– Па како је, бога ти, како живи?

– Хвала богу, здраво је, али се, богме, доста мучи без ашлука. Нема за што да купи дувана, нити има чиме да плати каву у друштву.

– А хоћеш ли ти опет натраг? Не би ли му могао понијети да му пошљем ашлука?

– Би', зашто не би', ја идем сад управо тамо.

Онда Туркиња отрчи тамо ће јој се муж био скинуо од врућине, те узме кесу с новцима и што гођ буде новаца у њој да Ери да понесе Муји. Еро докопа новце, па метне у њедра, па бјежи уз поток, ал' ето ти Турчина ће води коња да напоји, а Туркиња те преда њега:

– Да видиш, мој човјече! Туда сад прође један кмет с онога свијета, па каже за нашега Мују да се мучи без ашлука; нема за што да купи дувана, нити има чиме да плати каву у друштву, те сам му ја дала оно новаца што је било у твојој кеси, да му понесе.

А Турчин:

– Па куд оде? Куд оде?

А кад му жена каже да је отишао уз поток, онда он брже-боље скочи на гола коња, па поћера уз поток. Кад се обазре Еро и види Турчина ђе трчи за њим, а он онда бјежи! Кад дође под брдом у једну воденицу, а он утрчи унутра, па повиче воденичару:

– Бјежи, јадна ти мајка! Ето Турчина да те посијече, већ дај мени твоју капу, а нâ теби моју, па бјежи узбрдо туда око воденице.

Воденичар, видећи Турчина ђе трчи на коњу, поплаши се и, не имајући кад питати зашто ће и кроз што да га посијече, да Ери своју капу, а Ерину баци на главу, па изнад воденице бјежи узбрдо. Еро метне воденичареву капу на главу, па још узме мало брашна те се поспе и начини се прави воденичар. Утом и Турчин дотрчи пред воденицу, па сјаше с коња и улети у воденицу:

– Камо, море, таки и таки човјек што је сад ту ушао у воденицу?

А Еро му каже:

– Ено га, видиш, ђе утече узбрдо.

Онда Турчин:

– Држи ми, море, коња.

Еро узме коња, а Турчин узбрдо за воденичаром овамо-онамо по буквику. Кад га већ стигне и ухвати, а он:

– Камо новци што си преварио моју жену, те узео да понесеш Муји на они свијет?

Воденичар се стане крстити и снебивати:

– Бог с тобом, господару! Ја нити сам виђео твоје жене, ни Мује, ни новаца.

И тако им прође читаво пò сата све док се освијесте и виде шта је. Онда Турчин потрчи наврат-нанос к воденици; кад тамо, али хоћеш! Еро узјахао коња, па отишао без трага, а Турчин савије шипке, па пјешице к жени. Кад га жена опази без коња, а она повиче:

– Камо човјече, шта уради?

Вели (Тамо њој матер!):

– Ти си му послала новаца да купи каве и дувана, а ја сам му послао и коња да не иде пјешице.

ЕРО И ТУРЧИН

Орао Турчин ралицом по страни изнад некаке ћуприје, а Еро путем ћерао неколико коња натоварених. Кад се Еро прикучи близу, онда Турчин стане викати:

– Ћа, шароња, ћа! И ти имаш памет, а Еро је нема.

Утом Еро дође на ћуприју, па наћера коње преко ћуприје, а њега стане помагања:

– Јао мене до бога милога! Шта ћу сад?

А Турчин, кад то чује, брже-боље устави волове, па стрчи к њему:

– Шта је, море, Еро? Шта је?

– Ој, мене до бога милога! Ето, одоше ми коњи, а ја остадох за водом.

– Хајде, море, и ти за коњима.

– Не смијем, господару, бог и божја вјера, ја туда за живот пријећи.

– Де хајде, море, не лудуј, како не смијеш пријећи преко ћуприје куда иде свијет и коњи натоварени прелазе!

Аја! Еро неће нипошто, него једнако јауче и лелече. Онда Турчин:

– Хајде, море, шта ћеш дати да те пренесем ја на леђима?

– А што иштеш, господару?

– Даћеш ми дванаест перпера.

– Хајде де.

Упрти Турчин Еру, те пренесе преко Ћуприје, а кад га спусти на оној страни, онда се Еро стане пипати по њедри-ма:

– Немам, господару, ни перпера, бог и божја вјера!

А Турчин:

– Како немаш, бре, ана сени ситим. Зашто лажеш? Ходи опет на леђа.

Еро узјаше опет Турчина, те га још једном прејаше пре-ко Ћуприје, па га онда збаца Турчин на земљу:

– Ето, цркни ту, кад немаш чим да платиш – па онда оти-де својим воловима и почне орати.

А Еро онда скочи па преко Ћуприје:

–Еј, Турчине, гледај како и твој шароња има памет, а Еро је нема! Еле, он тебе прејаха двапут преко Ћуприје!

ЕРО УБИО МИША

Пртљао Еро агу на село. Идући путем сиђе ага с коња, па га да Ери да га поведе, а он се врати у хан да попије каву.

Еро је водио коња, па стане и започне прислушкивати како нешто у бисагама шкагрља, баш као миш. Слушао Еро, слушао, а оно једнако шкагрља.

– Божја вјера, јес' се однекле увукао! – вели Еро, зграби тојагу, па по бисагама удри, удри док преста шкагртати.

Уто стигне ага и Еро му исприча шта је учинио. Кад ага отвори бисаге, а његов сахат сав измрвљен!

ЕРА НА ПАЗАРУ

Донео Ера ћуп меда на пазар. А тај град имао пазар препун мува, па чим је Ера дигао поклопац да покаже мед, полетеле муве и читав рој подавио се у меду. Нико више није ни питао Еру пошто мед. А он ти онда онај ћуп с мувама понесе, па право у општину. Потражи кмета и каже му да је дошао да тужи муве.

Кмет је саслушао Еру, па да се нашали с њиме донесе овакву пресуду:

– Све муве које видиш можеш убити јер су ти штету начиниле и мед поквариле.

Задовољи се Ера пресудом, па како је једна мува стајала баш на носу кметовом, он распали из све снаге и удари кмета усред лица.

Друга мува седела је ћати на образ, а ћата се такође Ери смејао. И њу је песницом убио Ера.

Али кад Ера рече да ће и даље општину чистити од мува, поплашише се општинари, па му откупише сав мед да га само скину с врата.

А Ера више није ни тражио. Захвалио је лепо и отишао.

ПРИПОВЕТКЕ О НАСРУДИН-ХОЏИ

НАСРУДИН ДИЈЕЛИ ОВНОВЕ

Заробило девет горских хајдука десет овнова, па стали да их дијеле. Дијеле, па дијеле; како год почну на сваког долази по један, а само на једног по два овна. Тако кавгу заметнуше и да ће оружје тргнути, кад ли нанесе срећа Насрудина крај њих.

– Де, хоџо, пејгамбера ти, нареди крај инату и кавги, раздијели нам овнове како те твоја правица учи, па како ти речеш, нам ће право бити.

Сад уђе хоџа у дружину и рече:

– Ако заиста на моју ријеч пристанете, како по праву у правици речем, и ако ми неће нико злобити, то ћу право подијелити.

Сви хајдуци учинише клетву, а то би Насрудину драго, па ће овако:

– Вас девет и један ован је десет; ја један и девет овнова – па је опет десет.

То рекавши, остави хајдуцима једнога овна, а остало девет са собом оћера.

НАСРУДИН-ХОЏА И КАДИЈА

Прича се како је неки кадија увијек звао Насрудин-хоџу да му дође у посјету, али му он није хтио никада доћи. Зато кадија наговори свог писара да штогод наљути хоџу неће ли доћи да га тужи. Иза тога домало времена угледа писар хоџу на пазару гдје нешто купује. Писар се дошуња до хоџе те му иза леђа одвали подобру ћушку, а он утече и негдје се сакри.

Сутрадан дође хоџа кадији у мешћему. Кад униђе, устаде кадија према њему на ноге, говорећи му:

– Ходи, хоџа, изволи, сједи, откада ми нијеси дошао!

– Нећу сједити, већ сам дошао да тражим онога твога несретника – и покаже прстом на писара. – Јучер ми одвали шамар на правди бога насред чаршије.

На то се кадија окрену писару и запита га:

– Јеси ли ти ошинуо хоџу шамарем?

– Јесам – одговори писар.

– А зашто? – запита кадија.

– Ефендум, у мене има једна мана: дође ми сваког мјесеца да морам ошинути шамаром кога прије дохватим. И јучер ми дође она моја мана, па пошто је хоџа био најближи, њега ударих и одох својим путем.

На то кадија дохвати ћитаб, отвори га и преврну неколико листова, па ће писару:

– Овдје пише да дадеш хоџи за правицу четири паре што си га ударио, а он нека теби опрости.

– Немам ситно – рече писар.

– Па иди размијени – дочека кадија, намигнувши оком на њега: нека бјежи.

Писар устаде и оде. Кадија ће опет хоџи:

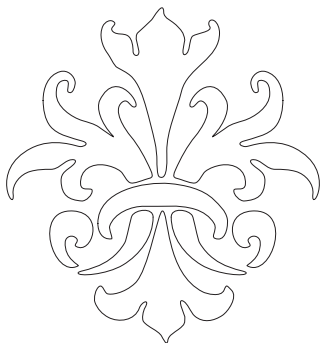
– Сједи, хоџа, док он донесе паре.

– Могу стајати – рече хоџа.

Прође доста времена, сат-два, а писара нема. Виђе хоџа да писар неће доћи с парама, па се примаче кадији, који гледаше у књигу смијешећи се. Привеза му један шамар што се може боље, говорећи:

– Ето теби своју правду предајем! Кад дође писар и донесе четири паре, нека их теби даде, ја немам кад чекати.

То рекавши, побјеже на врата.

ИЗБЕГАВА ПРОПОВЕД

Прича се за Насрудин-хоџу да је нерадо ишао на пре-
дикаоницу да са ње говори народу у џамији.

Али, напослетку, мораде и он једаред да се накани. Јед-
нога дана попне се да одатле држи проповед. Обрати се
правовернима па им рече:

– А знате ли, добри људи, о чему ћу да вам говорим?

А они му одговорише:

– А откуда ћемо да знамо?!

А хоџа настави:

– Па, кад не знате, кад признајете да сте незналице,
онда шта да вам казујем и коме да казујем?

А кад то рече, а он сиђе са тог места.

Другога једног дана опет се попе тамо па поче:

– О, људи сакупљени, знате ли што ћу данас да вам го-
ворим?

А они му одговорише:

– Знамо!

Он им онда рече:

– Па, кад знате, онда што да џабе трошим речи?!

Затим сиђе и оде лепо из џамије.

Прође неко време, а он се и по трћи пут попе, па запи-
та правоверне онако исто као што их је већ двапут рани-
је запитао био.

Али, људи се пре тога договорили, па му одговорише:

– Неки знају, а неки не знају!